

Єрмоузурпація

Чи загорнув Захід у Washington Post сигнал про потребу зміни влади?

» стор. 4

Ефект клаптикової ковдри

Над генпланом майбутнього Харкова наразі працюють іноземні та вітчизняні архітектори, але реальністю містян поки що стають лише поспіхом «зшиті» багатоповерхівки

» стор. 10

Влада у владі: мистецтво управління

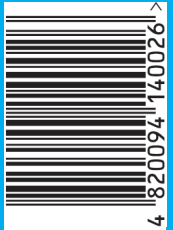
Департамент економіки та інвестицій Полтавської міськради, який очолює Влада Співак, розпочав пошук партнерів для громади по всьому світу

» стор. 8—9

Україна молода

Середа, 22 березня 2023 року

№12 (5924)

Учорашні курси
НБУ:
1 \$ = 36,568 грн
1 € = 39,024 грн

Ложка дьогтю в баку солярки

Дешеве автопальне, яке сьогодні продають на українських АЗС, може мати російське походження

» стор. 7

Частина пального на вітчизняних АЗС може мати російське походження і потрапило до нас «транзитом» через інші держави.
Фото з сайту rntg.ua.

ЕНЕРГЕТИКА

Ще одна грань свободи

За три роки Україна планує вийти на повний цикл виготовлення власного ядерного палива

Лариса САЛІМОНОВИЧ

Американська компанія Westinghouse у шведському місті Вестерос виготовлятиме для українських АЕС ядерне паливо переважно з вітчизняних компонентів.

Проект реалізовуватимуть у кілька етапів. Уже цього року після ліцензування розпочнеться випуск хвостовиків, а 2024 року стартує виробництво голівок для паливних касет. Зараз також на черзі запуск виробництва каркасів тепловідільних збірок для ядерних реакторів і запуск лінії збірки ядерного палива вітчизняного виробництва.

«Заплановано, що за три роки ми вийдемо на повний цикл, — повідомив президент ДП «НАЕК «Енергоатом» Петро Котін. — 2026 рік — дата, коли зможемо повністю виробляти наше, українське, паливо з компонентів, які виготовляються тут. А елементи, які виробляти не зможемо, закуповуватимемо у партнерів».

Курс на звільнення від російських поставок Україна взяла у серпні 2018 року завдяки співробітництву з Westinghouse. Саме тоді американські партнери почали проводити кваліфікацію одного з відокремлених підрозділів НАЕК як постачальника головок та хвостовиків ТВЗ-WR. Поступово була організована робота з їх виробництва для паливних збірок Westinghouse Electric Sweden AB.

Кінцевий результат нового проекту говорить сам за себе. «Сьогодні наші фахівці-ядерники спільно з американськими партнерами працюють над тим, щоб витіснити росію зі світового ринку ядерних технологій, — повідомив міністр енергетики України Герман Галущенко. — Україна — одна з перших країн, яка диверсифікувала постачання ядерного палива, і це дало можливість відмовитися від його закупівлі в росії».

У Європі сьогодні працюють 17 блоків ВВЕР-440, які поки що не мають альтернативи російському паливу. Україна своєю чергою вже розпочала виробництво складових частин паливних блоків ВВЕР-1000, а згодом почне виробництво палива і для блоків ВВЕР-440. Проект реалізується НАЕК «Енергоатом», знову ж таки, у рамках співпраці з Westinghouse.

«На жаль, багато європейських країн залишаються залежними від російських ядерних технологій, — каже Герман Галущенко. — Водночас Україна, відмовившись від російського ядерного палива, перевела свої атомні енергоблоки на ядерне паливо американського виробника Westinghouse. Здійснити такий перехід також виявили бажання Чехія, Словаччина, Фінляндія, Болгарія. І в перспективі Україна може стати постачальником ядерного палива для цих країн».

Виробництво власного ядерного палива має не лише економічне значення. Наразі своє монополіє становить на ринку росія активно використовує для політичного тиску на уряди ЄС. Зокрема, в лютому не всі країни підтримали пропозицію Володимира Зеленського запровадити санкції проти російської атомної галузі. Наприклад, прем'єр-міністр Віктор Орбан заявляв, що його країна ветуватиме подібні кроки, оскільки угорська АЕС «Пакш» має чотири невеликі російські реактори ВВЕР 440 загальною потужністю близько 2000 МВт. Вона виробляє приблизно половину своєї електроенергії, а ядерне паливо станція отримує з росії.

Про вето також заявляла залежна від поставчань «Росатом» Болгарія і чиновники міністерства економіки Франції. У підсумку Єврокомісія відмовилася від планів запровадити санкції щодо російської ядерної галузі або її представників. ■

Лариса САЛІМОНОВИЧ

Заступниця міністра оборони України Ганна Маляр у своєму Telegram назвала імена офіцерів та генералів, які зараз керують обороною східної фортеці під назвою Бахмут.

У першу чергу йдеться про командувача ОСУВ «Хортиця» генерал-полковника Олександра Сирського. Частиною східного фронту опікується також командувач ОСВУ «Таврія» бригадний генерал Олександр Тарнавський. А захист самого міста триває під керівництвом бригадного генерала Андрія Гнатова. Окрім того, оборону в Бахмуті тримають комбриги 93-ї бригади полковник Павло Паліса та комбриг 3-ї бригади Нацгвардії полковник Олександр Півненко.

Пані Маляр у тому ж повідомленні нагадала, що цього тижня минає другий місяць з моменту загострення боїв у цій точці східного фронту. «Ніхто не вірив, що в умовах настільки інтенсивних атак ворога можна утримати місто більше тижня, максимум двох, — сказала вона. — Але завдяки мужності та героїзму тисяч наших воїнів, а також умілому керівництву наших генералів та офіцерів оборона Бахмута тримається та можливості ще не вичерпані».

Обнадійлива інформація надійшла і з Євросоюзу, де ухвалили масштабний план щодо постачання Україні мільйона 155-міліметрових снарядів. Як повідомив в ефірі 24-го каналу військовий експерт Роман Світан, таку кількість

Свідокія ФЕЩЕНКО

Кам'янець-Подільський через 104 роки згадує, як 24 березня 1919-го із залізничного вокзалу міста поїхала у світове турне капела Олександра Кошиця, щоб відстоювати українськими піснями існування УНР. День у день з інтервалом у понад століття в місті на Хмельниччині відбудеться захід «З Кам'янця з піснею через світ», який є складовою масштабного проекту «Кам'янецькі ноти і крила «Щедрика».

Українська республіканська капела була створена відповідно до Закону Української Народної Республіки від 24 січня 1919 року в Києві музичним відділом Міністерства освіти та мистецтв УНР за дорученням голови Директорії Симона Петлюри для просування ідеї незалежної України та популяризації української музичної культури за кордоном, нагадує автор і куратор проекту Анатолій Паладійчук. Після евакуації з Києва, з 14 лютого 1919-го, Кам'янець-Подільський прихистив капелу: там проходили репетиції, навчання французької мови, провели значну роботу з підготовки до турне (обрали Раду та прийняли Статут колективу, оформили закордонні паспорти тощо), було остаточно сформовано капелу. Саме в Кам'янці вона почала співати тепер знаменитий на весь світ «Щедрик». Усього за п'ять з половиною років український хор відвідав 17 країн світу, понад 200 міст на трьох континентах, охопивши сотні тисяч слухачів. Було проведено понад 600 концертів у світових музичних центрах.

Варто ще згадати, що композитор Микола Леонтович з 1892-го по 1899 рік навчався у Подільській духовній семінарії, де вивчав теорію музики та хоровий спів, опановував скрипку, фортепіано, духові інструменти, почав опрацьовувати народні мелодії, керував студентським хором.

На виставці «Кам'янецькі ноти і крила «Щедрика» представлять унікальні документальні раритети з історії української колядки з музикою Миколи Леонтовича та її англomовною версією — Carol of the Bells. Експонати — з колекції Анатолія Паладійчука. Родзинкою виставкового проекту стане другий примірник Свідцтва про закінчення Подільської духовної семінарії

НА ФРОНТІ

Герої нашого часу

Східний фронт тримається ціною життя українських лицарів і завдяки вдалому військовому керівництву

нових боеприпасів там планують виготовити протягом року, а старі боекомплекти з великою часткою ймовірності дістануться ЗСУ. «Наразі наші підрозділи використовують близько 5 тисяч артилерійських снарядів на добу, — сказав він. — Для наступу потрібно вдвічі більше. А загалом — 300 тисяч на місяць. Отож мільйона снарядів нам вистачить для того, аби вийти на Азовське узбережжя та зачистити Крим».

Тим часом на Запорізькому напрямку активно тривають так звані розвідки боем. Днями окупанти посунули на позиції ЗСУ великою кількістю техніки і півсотнею бійців особового складу. У результаті втратили частину людей і 24 одиниці броньованих та інших машин. Ба більше, у ході останніх боїв українські захисники зуміли зайняти вигідніші позиції для майбутнього контрнаступу.

«Ворог чинить опір, але надовго його не вистачить, — прокоментував ситуацію керівник об'єднаного прес-

центру Сил оборони Таврійського штабу Олексій Дмитрашківський. — Незважаючи на ті окопи, які вони накопали, і фортифікаційні споруди, це скоро їм не знадобиться».

На ховрашків, які безупинно риють траншеї, перетворилися і кримські раписти, котрі смертельно бояться майбутнього контрнаступу ЗСУ. Але, як свідчать останні події, земляні лабіринти їх навряд чи врятують. Зокрема, у понеділок увечері щонайменше 10 потужних вибухів пролунало в Джанкої. В Головному управлінні розвідки Міноборони України повідомили, що «бавовна» накрила залізницю саме в ту мить, коли нею окупанти перевозили крилаті ракети «Калібр НК». Ті самі боеприпаси, що призначені для пусків із надводних кораблів. Дальність ураження такої зброї — понад 2 тис. 500 кілометрів по наземних цілях та 375 кілометрів — по морських. Також вибухи зафіксували і поблизу військового летовища. ■

ДАТИ

Прилетіла ластівочка

У Кам'янці-Подільському презентують екскурсію місцями Миколи Леонтовича і Симона Петлюри

Вітальні листівки з ластівками зі «Щедрика» з колекції Анатолія Паладійчука. Фото надане колекціонером.

Леонтовичем Миколою Дмитровичем. Цей документ із фондів Хмельницького обласного державного архіву експонується вперше (лише у день відкриття виставки).

Ще презентують екскурсійний маршрут пам'ятними місцями Кам'янця-Подільського, пов'язаними з історією «Щедрика» та української державності доби Директорії УНР. А подивитися є що. Зокрема, це будівля колишньої Подільської духовної семінарії; міський будинок культури, де 23 жовт-

ня 1918 р. відбувся святковий концерт з нагоди відкриття Кам'янець-Подільського державного українського університету, тоді співав хор під керівництвом Олександра Кошиця; будівля колишнього готелю «Бель-Вю», де жили співаки Української республіканської капели. А в храмі Успіння Пресвятої Богородиці (в минулому Архієрейська Свято-Успенська церква) Микола Леонтович був свого часу півчим Архієрейського хору. А ще в місті діяла резиденція Директорії УНР. ■